

nélkül, érzés és gondolkodás nélkül, öntudatlanul és kényszerűen dübörög a «Világ-motor»!

A vaskorszak embere a világ mechanikáját szemléli az állatvilág élethalál harcában és az emberi történelemben csakúgy, mint a fizika és kémia jelenségeiben. Mindenütt szükség-szerűséget lát s éppen ezért a felmerült kérdéseket vagy liberális módon hagyja a maguk útján futni, vagy pedig egyetlen megoldást tud: ellentétes erőt állítani szembe. — Pedig a világmindenséget nem a «Világ-motor», hanem egy Világ-Szív mozgatja: az Isten Szíve, az Úr Jézus Szíve!

Nem lehet ott merő gépezet, hanem szív és érzés kell, ahol az élet örökké megújuló sarkadása az anyaság kapcsolatába van állítva! A gép kikölti a tojásokat, de a kis csirkéket felnevelni már nem tudja. Nem kotyog nekik szeretettel, amikor a kifutón szemet talált a számukra s nem hívja szárnyai alá ijedt vijjogással, ha lecsapni készül rájuk az ölyv vagy a héja. A mechanikus világban nem lehet édesanyai önfeláldozás, nem lehet önmagát szét-szóró altruizmus, nem lehet az a csodálatos érzés, amely a meghozott áldozatokban találja legmélyebb boldogságát. A gép megáll, ha az üzemanyag elfogy. Az emberi szív azonban visszatekint egész életére s ha csillogó szemekben, derék, jóságos életekben megjelenítve látja meghozott áldozatát, akkor nyugodt és boldog az utolsó dobbanása.

Érdekes, hogy ma már a legexaktabb tudományok sem ismernek kizárólagos mechanizmust. Az ingalengés, a szabadesés törvénye csakúgy, mint a kémiának ezer meg ezer megállapítása mind csak valószerűséggel szólnak. Szinte arra utalnak, hogy — ha nem is a Legfőbb Hatalom szeszélye — de mindenesetre szabadakaratú elhatározása tartja érvényben őket.

Mindez az Úr Jézus Isteni Szívére utal, amelyről Szent Pál azt mondotta, hogy az Ő szeretetének nagysága és mélysége felülmúl minden bölcseséget és minden tudományt. Valóban itt van a mi korunk magyarázata. Anélkül, hogy a szilárd és biztos megállapítások pilléreit fel akarnók dönteni, ki kell jelenteni, hogy bennünket, emberi életünket, kultúránkat nem a tudás, nem a bölcsesség, hanem a szeretet tudja csak megmenteni! Igen, a szeretetnek szüksége van kifejező gondolatokra s a szeretet ezeket a gondolatokat meg is tudta mindig tölteni élettartalommal. Olyanformán, miként a fény ősenergiája a transzparensen keresztül mint forma, mint gondolat villan bele az éjszakába. Mindazáltal az emberi gondolkodás hasonló szerepet játszik, mint a földgömb elméleti hálózata és parcellázása a délkörök segítségével. Tájékozódni lehet általuk, azonban a világot megismerni csakis megéléssel, tapasztalattal s főként nagy szeretettel lehet.

A vergődő, az inficiált, az önmagát kereső

Jézus Szíve.

világ csak úgy tud egészséget és nyugalmat találni, ha nem zárja el magát az Úr Jézus Szívének a vérkeringéséből, ha működését nem a hajtószijaktól, hanem az Isten Szívének a dobogásától reméli és várja.

Június havában, a Szent Szív hónapjában kapcsolódjunk bensőséges-mélyen Krisztus kegyelmi vérkeringésébe, az Ő Szíve dobbanása mozgassa szent vérközösségünk által a mi szívünket is s akkor érezni fogjuk azt a meleg érzést, azt az erőt, azt a békét, amelyet a világ mechanizmusa soha, egyedül csak Krisztus jósága adhat.

Bodrogy Szabolcs:

Remete-őseink nyomait kerestem ...

**Szent Jeromos remete-barlangjában:
Spalatóban**

Zágrábban este ültem a spalatói gyorsra. Fekete, borús éjszakában rohant a vonat; nem láttunk se tájat, se falvakat. Egyszer aztán mégis felszakadtak a felhők és előkandikált a Hold. A vonat egy helyen néhány percre megállt. Kimentem.

Es ekkor megütött valami különös új illat: a tiszta hegyi levegő illata, amely tele volt a

hegyi füvek, virágok, fák édes balzsamával. Köröskörül szürke körengeteg; ez a fehér holdfényben szinte másviláginak látszott... Az út mellett sűrűlombú fa feketéllett; közelebb mentem, gallyat szakítottam róla: olajfa volt.

— Otthon vagyok — gondoltam boldogan —, a remeték pusztájába értem: a kövek, pálmák, olajfák hazájába... Az örömittas, boldog Dél ege alá, amely alatt egykor a drága Üdvözítő is élt: a remeték, a szentek, az Ő ege alá...

Világos reggel volt már, amikor egy alagút után felcsillant a tenger. Először láttam akkor, és az a hatalmas hatás, amit először kelt az emberben, leírhatatlan... Vidám, zöld szőlők közt dübörögtünk; az állomásokon csodálatos édességű és zamatú, ropogós szőlőt árultak: szeptember utolsó napja volt.

Hamar berobogtunk az állomásra: Spalato. Már leszálláskor csodálkozva néztük, hogy mik azok a rudak, amelyek ott himbálódznak az állomás előtt. Csak amikor közelebb jutottunk, láttuk, hogy ott van mindjárt a kikötő is, a magas part miatt csak a bárkák árbocait láttuk.

Még a fülünkben zúgott a vonat zakatolása, de még ezt is túlharsogta a kikötő tarka lárma: az utasok, várakozók, hordárok, munkások, lazzarónik, soknyelvű és kiáltozó pörölése.

Ezer látnivaló kínálkozott aztán, köztük nem egy magyar vonatkozású is: emlékei ama boldog kornak, amikor Kálmán királytól kezdve évszázadokon át a magyar volt e tájon az úr. De most csak azt az élményt akarom megörökíteni, amely nem is a városban, hanem annak sziklás határában ért: a legnagyobbat...

*

... Már kora délután észrevettem, hogy tömegesen tódul a nép a város nyugati, tengerparti része felé. De mennek ám, egyre mennek, sehogy sem akar megszűnni a vándorlás. Megkérdezek egy urat:

— Ugyan hová siet ez a sok nép?

— Hát nem tudja, hogy ma van Szent Jeromos ünnepe? Nagy ünnep ám ez nálunk: ő az egész Dalmácia védőszentje! «Dunque», kirándulunk most az ő barlangjához, ahol élt és ahol ma van a «Grande festa»: a nagybúcsú!

Ámuldozva mentem utánuk. Szent Jeromos élete ismeretes. Kr. u. 330-ban született Pannoniában, a mai Magyarország területén, a muraközi Stridón városában, amelyet ma Sztrigovának neveznek. Születési helyének róla elnevezett temploma régi, híres kegyhely, amelyet a pápák nagy búcsúkkal halmoztak el. E kegyhelyet 1644-ben a híres Zrínyi Péter, a vértanu horvát bán éppen a magyar remete-rendnek: a pálosoknak adományozta. Ezek vezetése mellett a kegyhely nagy virágzásnak indult, amiben forrásainak gyógyító hatása is közrejátszott: Szent Jeromos forrásainak csodái messzeföldre elvilágítottak...

Jeromos első oktatását itthon kapta. Húszéves korában aztán Rómába ment, hogy továbbképezze magát. De a sok tudomány mellett felragyogtak előtte a pogány város pogány fényei és örömei is. Ezért ő már akkor is egyre a katakombákat bújta, a magányt, a csendet kereste, hogy ott leljen menedéket a bűnös örömök csábításai elől.

363-ban azután teljesen szakított Rómával és annak minden pogányságával és Trierbe ment, hogy ott képezze tovább magát. Itteni tanulmányai érlelték meg benne azt az elhatározást, hogy teljesen lemondjon a világról és magányba vonulva, csak az imádságnak, elmélkedésnek és a szent könyveknek éljen.

372-ben tehát Aquilejában kolostorba lépett. Ott több hasonló szellemű testvérrel ismerkedett meg; ezekkel aztán útrakeltek és elindultak Keletnek, hogy ott, a pusztában a híres Remete Szent Pál követői között találják meg az igazi csendet és magányt. Bejárták Thráciát, Pontust, Kappadóciát és Ciliciát; a pusztákban mindenütt meglátogatták a remetéket és épültek önmegtagadó életükön. Végre Antiochiába érkeztek, innen a Szíria és Arábia közti Khálsz pusztába vonultak, hogy ott egyedül Istennek éljenek.

Szent Jeromos itt fogott hozzá, hogy elsajátítsa a héber nyelvet, mert az ószövetségi Szentírást akarta lefordítani. Négyévi tanulmánya után Antiochiában pappá szentelték. Ezután a Szentföldre zárandokolt és sorra látogatta a szent helyeket.

De 382-ben ismét Rómába hívta Damáz pápa, hogy a II. egyetemes zsinaton ő is résztvegyen. Azonban 385-ben ismét visszatért oda, ahova lelke leginkább húzta: a betlehemi pusztába. Itt élt azután Szent Jeromos 34 évig imádságban, nagy önmegtagadásban és itt aztán lefordította az egész Szentírást. 419-ben éppen a mai napon, szeptember 30-án lelke onnan szállt fel az égbe, ahol a világ Megváltója földre szállt: Betlehemből.

*

Életírói közül egyik sem említi, hogy Szent Jeromos Dalmáciában is remetéskedett volna. A dalmát néphit azonban azt tartja, hogy Spalato mellett is remetéskedett egyideig. Hogy ez valószínű, azt két adat is bizonyítja. Az egyik az a tény, hogy Spalato volt mindig Dalmácia ama legnagyobb kikötője, melyet Magyarországgal pompás római országút is összekötött. Azért menekült ide 1242-ben a tatárok elől IV. Béla király is. És azért, amikor II. Endre is a kereszteseivel a Szentföldre indult, idejött és itt szállt hajóra.

A másik tény: Szent Jeromos többszöri Rómába való utazása. Ő tudniillik nemcsak akkor, először, 20 éves korában utazott Pannoniából Rómába, hanem legalább még egyszer. Aquilejából ugyanis először hazautazott Pannoniába, hogy a nagy út előtt otthoni ügyeit elintézzék és onnan jött vissza Rómába és csak

innen indult aztán nagy keleti útjára. Amikor Pannoniából a római úton Spalatóba érkezett, talán az akkori szokás szerint várnia kellett egy jó ideig, míg jön valami gálya, amely Rómába vigye. Ez időt, talán hónapokat, töltötte a Spalato melletti remetebanlagban.

*

Kiértünk a városból. A szőlők lassan elmaradoztak és maradt a füves, sziklás hegyoldal. Lassan a fű is eltűnt, a hegyoldal mind meredekebb lett, mint hatalmas, csupasz sziklafal meredezett az égnek. És lent, alatta az örökké mormoló tenger...

Ekkor feltűnt előttünk egy nagy, fekete üreg és mellette kis, fehér kápolna, tetején nyitott harangtornyocskával. Körülötte pedig nyüzsgött a nép.

Odaértünk. A kápolna körül földbeszúrt oszlopok, rajta zöld gallyból girlandok, tarka zászlócskák. És girlandok és zászlócskák az egész kápolnán, fel, egész a harangokig. Alattuk pedig ott zsibong az áldott nép; ájtatosságukat már régen elvégezték, régen elmúlt a nagymise, most esznek-isznak, mókáznak, nevetgélnek, énekelnek...

A kápolnában rövid ájtatosság — a főoltáron Szent Jeromos képe — és hamar a remetebanlagba. Mindjárt ott tátong a bejárata a kápolna mellett. Ajtó is van rajta, mely csak most áll nyitva, a búcsú ünnepén. Bemegyünk. Hirtelen kiszélesedik az üreg.

— Itt főzött Szent Jeromos — magyarázzák készségesen. A fal mellett maga a szikla alkotott magasabb tűzhelyet, az még mindig füstös. De már valószínűleg nem a Szent, hanem későbbi remete-utódainak hagyatéka.

Egy ajtószerű nyíláson egy másik üregbe érünk. Ez tágasabb, mint az első és jó magasan ablaka is van, sziklanyílás a tengerre.

— Itt imádkozott Szent Jeromos és fordította a Szentírást — szól a magyarázat.

Ájtatos néphagyomány... Nincs róla írott emlék, de talán igaz is volt... Hisz nem a név a fontos. Az bizonyos, hogy szentek éltek itt: a világ örömeinek ürességét megvető remeték, kiknek csak egy szerelmük volt, az Isten!

Kijöttünk a banlagból. Vig szeptemberi Nap fogadott. Balra a banlagtól a sziklás hegyoldalba teljesen beépített falat mutattak még, ablakokkal, ajtóval: szintén remetetelep volt valamikor. De az ajtó olyan magasan áll, hogy csak hosszú létrán lehet hozzájutni. Amikor a remeték felmentek és a létrát maguk után húzták, már tökéletes «zárdában» voltak: a meredek sziklafalon más fel nem kúszhat, mint a jó Isten gyikocskája...

*

Aztán leültem ott lent, messze a zajongó, ünneplő néptől. Szétnéztem: háznagyságú, tenyérlevelű kaktuszok hallgattak itt is, ott is, nini, rajtuk vörös, fügealakú gyümölcs. Megkóstoltam: édesek, szinte túlédések. Lám: ez lehetett a remeték eledele. Böven terem

errefelé a datolyapálma és az olajfa is; ezeknek bogyója is tápláló ételül szolgálhatott nekik. Az erdőben a som, a mogyoró, a csipkerózsa, no, meg a sok gomba vadon terem. A város sincs olyan messze: alig háromnegyed óra. Az ájtatos hívek sem feledkeztek meg biztosan ama szent férfiakról, kik érettük imádkoztak és vezekeltek...

Éljen a vakáció! (Vigh Gyula felv.)

A Nap már alábukott. A nép már csendesebb lett, majd el is csendesedett: lassan mind hazatakarodtak. Csak én maradtam és a sirályok, ezek most még bátrabban rikoltoztak.

Aztán csend lett egészen. Csak az Úr Lelke lebegett a sziklák és a vizek felett...

Dr. Horváth Richárd:

Elkísér a multunk

Mint a csillagok tüze, messziről, fehéren ragyogva, elérhetetlenül, a kéklő és hallgató éjtszakai csendben, úgy jön utánunk mindig és mindig a multunk. Az, aki valaha, valamikor, nagyon rég voltunk, tele hamvas ígéretekkel és csodákat-kergető merészséggel. Telve a rejtett szépség duzzadó öntudatával és a vágyak sejtelmes forrongásával a jó felé. És amikor egy hely, egy-egy személy, egy-egy találkozás szíven üt és visszajő benne a multunk, egyszerre elkezd könnyezni és visszavágyakozni önszemlélődésünk.